

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОУН В ГРОМАДСЬКОМУ СЕКТОРІ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(30-ті роки ХХ ст.)

Ухач Василь

Медична державна академія імені І. Горбачовського

1. Невід'ємною складовою діяльності ОУН в 30-х рр. ХХ ст. була боротьба за збереження національної культури та освіти. З цією метою, ОУН спрямувала свої зусилля на працю в легальних українських культурно-освітніх товариствах та установах, на терен школи, використовуючи кожную нагоду для "розв'язання питань розбудови нашого суспільного життя у всіх його напрямках: культурі, шкільництві, вихованні молоді, ... в дусі національно-державницької ідеології" [1, с. 141].

2. У відповідь на полонізаційно-колонізаторську політику польських офіційних кіл з початком 30-х років, керівництво Проводу, КЕ ОУН приймає рішення розпочати активну боротьбу в громадському секторі, трактуючи громадські установи не як самоціль, а як засіб для виховання загалу.

3. Членство ОУН проводило активну роботу в "Просвіті", завданням якої було "виховувати повновартних громадян-українців та віддавати для усіх пекучих потреб нації..." [2, с.2]. Важливим заходом була протиалкогольна та протинікотинова акція, що проходила під гаслами ОУН: "Не пийте алкогольних напитків! Не курить тютюну! Бережіть Ваше здоров'я! Щадіть Ваш заробіток! Побільшайте національне майно!" [3, с.329]. З цією метою ОУН організує товариство "Відродження".

ОУН ініціювала запровадження інституту мужів довір'я [4, с.4], на яких покладалася роль організаторів просвітницької роботи на селі.

4. Значну увагу ОУН приділяла проблемам народної освіти, самоосвіти української молоді, що носила б характер масового, системного руху. Проведена у м.Львові 22-23 лютого 1930 року Крайова конференція ОУН наголошує звернути "головну увагу на самоосвіту юнацтва і піднесення рідної освіти серед української молоді" [5, арк.12 зв.]. Власне, основним завданням "Самоосвітника" – часопису масової освіти, що виходив з початком 1930-х років до 1939 року – було "залучити селянську, робітничу молодь до самоосвітньої праці і надавати допомогу в гуртовій самоосвіті ("Університет суспільної освіти") [6, арк.15].

Окрему сторінку складає праця членів ОУН в розбудові українського приватного шкільництва, зокрема в товаристві "Рідна Школа", що стала для української громадськості ідейним та організаційним центром у розбудові національної освіти [7, с.5].

5. Масштабною була організована ОУН шкільна акція, яка ввійшла в історію українського визвольного руху як одна з небагатьох, у ході якої на боротьбу піднялися спільно діти та їх батьки.

Таким чином, стоячи в обороні національної самобутності українства, ОУН, по-перше, чинила масовий, організований спротив окупаційній політиці польських державних властей, по-друге, виховуючи в національно-державницькому дусі підростаюче покоління, готувала для організаційної роботи потенційний резерв.

Література:

1. Наші завдання в області внутрішньої пропаганди // Сурма. – 1928. – січень; ДАЛЮ. – Ф. 1. – Оп. 51. – Спр. 776. – Арк. 51 зв.; ДАІФО. – Ф. 68. – Оп. 2. – Спр. 545. – Арк. 5-6 зв.;
2. Наш Клич. – 1933. – 16 квітня; 3. Утрисько М. З діяльності товариства "Відродження" // Наш Клич. – 1933. – 16 квітня; 4. Наш Клич. – 1933. – 16 квітня; 5. ДАІФО. – Ф. 69. – Оп. 1. – Спр. 55. – Арк. 12 зв.; 6. ЦДАВО України. – Ф. 3833. – Оп. 2. – Спр. 99. – Арк. 15; 7. Наш Клич. – 1933. – 9 квітня.